

RESULTATEN VAN DE SOCIALE VERKIEZINGEN 2008

Januari 2009

**Algemene Directie Individuele Arbeidsbetrekkingen
Cel inspraakorganen**

I.	Inleiding	5
II.	Wettelijke en reglementaire teksten	6
	1° de ondernemingsraad	6
	2° het comité voor preventie en bescherming op het werk	6
III.	Wijzigingen aangebracht door de wet van 4 december 2007 betreffende de sociale verkiezingen van het jaar 2008	
	Andere belangrijke wijzigingen	7
	1° Wet van 4 december 2007 tot regeling van de gerechtelijke beroepen ingesteld in het kader van de procedure aangaande de sociale verkiezingen van het jaar 2008	
	2° Koninklijk besluit van 10 februari 2008 betreffende het model van de stembiljetten in de onderneming die onder het Paritair Comité voor de beschutte werkplaatsen ressorteren (P.C. 327).	
IV.	Voorstelling van de tabellen	9
	1° Representatieve werknemersorganisaties	9
	2° Representatieve organisatie van kaderleden	9
	3° Individuele lijsten van kaderleden	10
	4° Afkortingen	10
	5° Tabellen per bedrijfstak	10
	6° Tabellen per gewest	19
	7° Vergelijkende tabellen	19
	8° Methodologische opmerkingen	19
V.	Tabellen	23
	1° Ondernemingsraad	23
	A. Indeling per bedrijfstak	23
	B. Indeling per gewest, provincie, arrondissement	47
	C. Indeling per bedrijfstak – vergelijkende resultaten 2004/2008	91
	D. Indeling per gewest, provincie, arrondissement – vergelijkende resultaten 2004/2008	91
	E. Hergroepering van de ondernemingen in 20 grote sectoren	143
	F. Hergroepering van de ondernemingen in 20 grote sectoren – vergelijkende resultaten 2004-2008	143
	2° Comité voor preventie en bescherming op het werk	159
	A. Indeling per bedrijfstak	159
	B. Indeling per gewest, provincie, arrondissement	181
	C. Indeling per bedrijfstak – vergelijkende resultaten 2004/2008	225
	D. Indeling per gewest, provincie, arrondissement – vergelijkende resultaten 2004/2008	225
	E. Hergroepering van de ondernemingen in 20 grote sectoren	269
	F. Hergroepering van de ondernemingen in 20 grote sectoren – vergelijkende resultaten 2004-2008	269

Zoals bij de vorige sociale verkiezingen is een begeleidingscomité, samengesteld uit vertegenwoordigers van de representatieve werknemersorganisaties (ABVV, ACV, ACLVB), de representatieve organisatie van het kaderpersoneel (NCK), de representatieve werkgeversorganisatie (VBO) en leden van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, en bijgewoond door een lid van de beleidscel van de Minister van Werk, geregeld samengekomen na de verkiezingsperiode van 5 tot 18 mei 2008.

Het begeleidingscomité heeft beslist om de resultaten van de sociale verkiezingen op 29 september 2008 te valideren om op die manier het maximum aan verbeterde resultaten te kunnen verwerken.

De in deze brochure verrekende resultaten dekken ongeveer 98% van de verwachte resultaten en hebben betrekking op 3387 ondernemingsraden en 6593 comités voor preventie en bescherming op het werk. Bij de 3387 ondernemingsraden moeten nog eens 460 ondernemingsraden geteld worden, waar de verkozenen voor het comité de mandaten uitoefenen.¹⁾

(1) Zie methodologische opmerking

II. Wettelijke en reglementaire teksten

1° Ondernemingsraad

De wettelijke en reglementaire bepalingen betreffende de oprichting of de vernieuwing van de ondernemingsraad zijn vastgelegd in :

- De wet van 20 september 1948 houdende de organisatie van het bedrijfsleven ;
- De wet van november 2007 tot bepaling van de drempel van toepassing voor de instelling van de ondernemingsraden of de vernieuwing van hun leden ter gelegenheid van de sociale verkiezingen van het jaar 2008;
- De wet van 4 december 2007 betreffende de sociale verkiezingen van het jaar 2008;
- De wet van 4 december 2007 tot regeling van de gerechtelijke beroepen ingesteld in het kader van de procedure aangaande de sociale verkiezingen van het jaar 2008;
- Het koninklijk besluit van 28 september 2007 tot vaststelling van de berekeningswijze van het gemiddelde van de uitzendkrachten die door een gebruiker worden tewerkgesteld;
- Het koninklijk besluit van 10 februari 2008 betreffende het model van de stembiljetten in de ondernemingen die onder het Paritair Comité voor de beschutte werkplaatsen ressorteren (P.C. 327).

2° Comité voor preventie en bescherming op het werk

De wettelijke en reglementaire bepalingen betreffende de oprichting of vernieuwing van de comités voor preventie en bescherming op het werk zijn vastgelegd in:

- De wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk;
- De wet van 8 november 2007 tot bepaling van de drempel van toepassing voor de instelling van de ondernemingsraden of de vernieuwing van hun leden ter gelegenheid van de sociale verkiezingen van het jaar 2008;
- De wet van 4 december 2007 betreffende de sociale verkiezingen van het jaar 2008;
- De wet van 4 december 2007 tot regeling van de gerechtelijke beroepen ingesteld in het kader van de procedure aangaande de sociale verkiezingen van het jaar 2008;
- Het koninklijk besluit van 28 september 2007 tot vaststelling van de berekeningswijze van het gemiddelde van de uitzendkrachten die door een gebruiker worden tewerkgesteld;
- Het koninklijk besluit van 10 februari 2008 betreffende het model van de stembiljetten in de ondernemingen die onder het Paritair Comité voor de beschutte werkplaatsen ressorteren (P.C. 327).

III. Wijzigingen aangebracht door de wet van 4 december 2007 betreffende de sociale verkiezingen van het jaar 2008

Toen de nieuwe reglementering voor de sociale verkiezingen van 2008 aangenomen moest worden, was de regering ontslagnemend. Het aannemen van een koninklijk besluit tot uitvoering van de bepalingen van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven en van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk in dergelijke situatie, zou dus betwistbaar kunnen zijn. Bovendien kon men, gelet op het aantal geschillen verbonden aan de organisatie van de sociale verkiezingen, onmogelijk het risico nemen dat er een nietigverklaring van dit koninklijk besluit volgde of dat er uitspraken van arbeidsgerechten volgden die het zouden weigeren toe te passen op basis van zijn onwettigheid.

Twee ontwerpen van wet werden aan de beraadslagingen onderworpen van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat :

- ❑ Het ontwerp van wet die aanleiding gaf tot de wet van 4 december 2007 betreffende de sociale verkiezingen van het jaar 2008, meer in het bijzonder betreffende de verkiezingsprocedure en de regels die ermee verband houden;
- ❑ Het ontwerp van wet die aanleiding gaf tot de wet van 4 december 2007 tot regeling van de gerechtelijke beroepen ingesteld in het kader van de procedure aangaande de sociale verkiezingen van het jaar 2008, die specifieke procedureregels invoert voor sommige van de gerechtelijke beroepen die ingesteld kunnen worden in de lopende verkiezingsprocedure.

Deze twee wetten hebben een tijdelijk karakter. Ze waren alleen van toepassing op de verkiezingen die plaatsgevonden hebben in 2008, alsook enkel gedurende de gehele 'legislatuur' van de organen die opgericht werden tijdens deze verkiezingen. De volgende sociale verkiezingen, die zouden moeten plaatshebben in 2012, zullen moeten onderworpen worden aan nieuwe juridische instrumenten.

Er dient te worden opgemerkt dat de sociale partners, bijeengekomen in de Nationale Arbeidsraad, zich in de adviezen nr. 1.576 en 1.577 van 21 november 2006 hebben uitgesproken aangaande een bepaald aantal problemen die zich voordeden tijdens de verkiezingen van 2004. Met deze adviezen werd rekening gehouden in het kader van het opstellen van deze twee wetten.

Er werden weinig belangrijke wijzigingen aangebracht door deze twee wetten. Het betreft in de eerste plaats oplossingen voor de technische problemen van de vorige sociale verkiezingen.

Volgende wijzigingen kunnen evenwel vermeld worden :

- ❑ De werkgever moet inlichtingen verstrekken aan verschillende betrokkenen op X-60, X-35 en X. Zonder dieper in te gaan op de inhoud van deze inlichtingen bepaalt de wet van 4 december 2007 betreffende de sociale verkiezingen van het jaar 2008 dat deze meegedeeld en aangeplakt moeten worden door middel van een modelformulier dat als bijlage opgenomen is in dezelfde wet. De wet voorziet ook de mogelijkheid om de aanplakking te vervangen door een elektronisch document onder de expliciete voorwaarde dat alle werknemers toegang hebben tot deze inlichting gedurende hun normale uren. Een afschrift van dit document moet worden bezorgd aan de interprofessionele representatieve werknemersor-

ganisaties en, in geval van oprichting van een raad, aan de representatieve organisatie van kaderleden, hetzij via een elektronisch adres aan de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, hetzij via rechtstreekse verzending aan de zetel van deze organisaties.

- ❑ Sinds de sociale verkiezingen van 2004 kunnen de representatieve werknemersorganisaties een wettelijke volmacht geven aan hun professionele en interprofessionele dochterorganisaties voor de neerlegging van kandidatenlijsten. De wet bepaalt dat deze gemandateerden ook voor het geheel van de volgende verkiezingshandelingen kunnen optreden in naam van de organisatie in wiens naam ze een kandidatenlijst hebben ingediend.
- ❑ De wet verduidelijkt dat in geval er per brief wordt gestemd, de biljetten die toegekomen zijn na het afsluiten van de stemverrichtingen, de biljetten teruggestuurd in omslagen die niet door de kiezer werden ondertekend en het stembiljet van een kiezer die reeds is komen stemmen in het bureau, als ongeldig worden beschouwd.
- ❑ De resultaten van de stemming moeten aan de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg meegedeeld worden voor het opmaken van statistieken. De wet voorziet dat deze verzending kan gebeuren langs elektronische weg overeenkomstig de regelen vastgesteld door de FOD. Met het oog op de verzending van resultaten, diende de werkgever aan de FOD inlichtingen te verstrekken, die toelieten de ondernemingen die sociale verkiezingen organiseren te identificeren (X-60) en inlichtingen te verstrekken over het tewerkgesteld personeel en het aantal mandaten per categorie (X), en over de resultaten van de eigenlijke verkiezing (Y).
- ❑ De wet verduidelijkt de gevallen van stopzetting van de procedure en hun gevolgen.
 - Als de procedure wordt stopgezet omdat er geen enkele kandidatenlijst werd ingediend voor geen enkele werknemerscategorie, dan moet er geen kiesbureau worden opgericht. Het ondernemingshoofd neemt zelf de beslissing om de procedure stop te zetten bij het verstrijken van de voorziene termijn voor het indienen van de kandidatenlijsten of, in voorkomend geval na kennisgeving van het vonnis dat alle kandidaturen zou nietig verklaren. De werkgever plakt op dezelfde plaatsen als het bericht dat de datum van de verkiezingen aankondigt, een bericht aan met vermelding van zijn beslissing tot stopzetting van de kiesprocedure en van de reden waarom er geen stemming heeft plaatsgevonden.
 - Indien de kiesprocedure wordt stopgezet omdat geen enkele kandidatenlijst werd neergelegd voor één of meerdere personeelscategorieën, terwijl één of meerdere lijsten werden ingediend voor minstens één andere personeelscategorie, stelt het kiesbureau dat samengesteld is voor de categorie die het grootste aantal kiezers telt het proces-verbaal op voor die categorie(ën) waarvoor geen kandidatenlijst werd ingediend en noteert de reden waarom er geen stemming heeft plaatsgevonden.
 - Indien de procedure wordt stopgezet omdat één enkele representatieve werknemersorganisatie of één enkele representatieve organisatie van kaderleden of wanneer enkel één groep van kaderleden een aantal kandidaten voordraagt dat lager is dan of gelijk is aan het aantal toe te kennen gewone mandaten dient, in dit geval, niettemin een kiesbureau te worden samengesteld op de vooravond van de dag van de verzending of de overhandiging van de oproepingsbrieven voor de verkiezing voor de betrokken werknemerscategorie. Het kiesbureau stelt het proces-verbaal op en noteert de reden waarom er geen verkiezing heeft plaatsgevonden.

IV. Voostelling van de tabellen

1° De representatieve werknemersorganisaties (De wet van 4 december 2007, artikel 4, punt 6°)

De reglementering bepaalt de voorwaarden waaraan de werknemersorganisaties moeten beantwoorden om representatief te zijn :

- een interprofessionele organisatie zijn, samengesteld op nationaal vlak
- vertegenwoordigd zijn in de Nationale Arbeidsraad
- ten minste 50.000 leden tellen
- een professionele of interprofessionele organisatie zijn, aangesloten of deel uitmakend van een interprofessionele organisatie die beantwoordt aan de eerste drie voorwaarden.

Drie vakbondsorganisaties voldoen aan deze voorwaarden. In volgorde, bepaald door loting gaat het om :

- lijst 1 : Het Algemeen Belgisch Vakverbond - A.B.V.V.
- lijst 2 : Het Algemeen Christelijk Vakverbond - A.C.V.
- lijst 3 : De Algemene Centrale van de Liberale Vakverbonden van België - A.C.L.V.B.

2° De representatieve organisatie van kaderleden

De wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven (artikel 14), aangevuld door de herstellwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen (artikel 154), heeft de representatieve organisaties van kaderleden gedefinieerd als interprofessionele organisaties van kaderleden die op nationaal vlak opgericht zijn en ten minste 10.000 leden tellen.

De wet heeft bovendien bepaald dat die organisaties als representatief zullen erkend worden door de Koning volgens de nadere regelen en de procedure die Hij bepaalt. De Nationale Arbeidsraad brengt in het kader van de erkenningsprocedure advies uit.

De wet van 4 december 2007 (artikel 5) heeft de procedure die de organisaties van kaderleden dienen te volgen willen zij erkend worden, nader omschreven.

Zij moeten het verzoek bij een ter post aangetekende brief richten tot de Minister van Tewerkstelling en Arbeid. Dit verzoek moet vergezeld zijn van :

- een afschrift van hun statuten;
- een lijst van hun leiders;
- hun benaming;
- hun adres;
- hun telefoonnummer.

Ze moeten eveneens elk gegeven eraan toevoegen dat dienstig is om vast te stellen of zij de voorwaarden vervullen vastgelegd in artikel 14 van de bovenvermelde wet van 20 september 1948.

Alvorens aan de Koning de erkenning van een representatieve organisatie van kaderleden voor te stellen, wint de Minister van Tewerkstelling en Arbeid het advies in van de Nationale Arbeidsraad. Deze deelt zijn advies mede binnen de twee maanden na de hem gedane aanvraag; bij ontstentenis wordt hieraan voorbijgegaan.

Volgens deze procedure werd bij koninklijk besluit van 26 november 1986 een organisatie van kaderleden erkend als representatieve organisatie van kaderleden. Het gaat zoals bij de vorige sociale verkiezingen om de Nationale Confederatie van het Kaderpersoneel. Deze kreeg het lijstnummer 4 toegekend. Geen enkele andere organisatie heeft tijdens de sociale verkiezingen van het jaar 2008 haar erkenning gevraagd.

3° De individuele lijsten van kaderleden

De wet van 20 september 1948 (artikel 20ter) aangevuld door de wet van 22 januari 1985, voorziet dat indien er een afzonderlijk kiescollege voor kaderleden is, de afgevaardigden van deze laatste verkozen worden op kandidatenlijsten voorgedragen door de representatieve werknemersorganisaties, de representatieve organisaties van het kaderpersoneel en eveneens door ten minste 10% van het aantal kaderleden van de onderneming, met dien verstande dat het aantal ondertekenaars ter ondersteuning van deze lijst niet lager mag zijn dan 5 indien het aantal kaderleden minder bedraagt dan 50, en 10 wanneer het aantal kaderleden minder bedraagt dan 100. Een kaderlid kan slechts één lijst steunen.

Voor de statistieken worden deze lijsten van een onderneming samengesteld en vermeld in de tabellen van deze brochure onder de benaming "individuele lijsten".

4° Afkortingen

De in de grafieken gebruikte afkortingen zijn de volgende:

OR: ondernemingsraad

CPBW: comité

PC: paritair comité

JW: jeugdige werknemers

ARB: arbeiders

BED: bedienden

KADER: kaderleden

Arrond.: Arrondissement

G.K.C.: gemeenschappelijke kiescolleges

Ind. L. : individuele lijsten

5° Tabellen per bedrijfstak

Om een vergelijking mogelijk te maken met de resultaten van de vorige sociale verkiezingen, werden dezelfde groeperingen van paritaire comités per bedrijfstak gebruikt in deze brochure, uitgezonderd de wijzigingen hieronder vermeld.

In de tabellen per bedrijfstak werden de verrekende resultaten opgenomen in die sector die overeenkomt met de belangrijkste (= grootste) werknemerscategorie.

De onderverdeling van de ondernemingen in sectoren met handels- en industriële finaliteit en sectoren zonder handels- en industriële finaliteit enerzijds en binnen een bedrijfstak anderzijds, gebeurt op basis van de inlichtingen verstrekt door de onderneming op de statistische steekkaart.

Bij de presentatie van de resultaten van de sociale verkiezingen van het jaar 2008 maken we geen gebruik meer van het onderscheid economisch en niet-economische sector, maar wel van het onderscheid ondernemingen met en ondernemingen zonder handels- en industriële finaliteit.

Deze nieuwe onderverdeling gaat gepaard met een gewijzigde classificatie van bestaande en recent opgerichte paritaire comités.

Deze gewijzigde classificatie heeft onder meer betrekking op volgende nieuwe paritaire comités:

- Paritair comité 330 voor de gezondheidsinrichtingen en -diensten
- Paritair comité 331 voor de Vlaamse welzijns- en gezondheidssector
- Paritair comité 332 voor de Franstalige en Duitstalige welzijns- en gezondheidssector
- Paritair comité 333 voor toeristische attracties
- Paritair comité 334 voor de openbare loterijen
- Paritair comité 335 voor de sociale organisaties
- Paritair comité 336 voor de vrije beroepen
- Paritair comité 337 voor de non-profitsector
- Paritair comité 339 voor de erkende maatschappijen voor sociale huisvesting

Men moet bij een vergelijking tussen de cijfers van 2004 en 2008 rekening houden met het feit dat de ondernemingen die nu ressorteren onder één van deze nieuwe paritaire comités, in 2004 opgenomen waren onder een andere bedrijfstak. Dit geldt ook voor volgende andere wijzigingen:

- paritair comité 329 voor de socio-culturele sector was in 2004 opgenomen bij de bedrijfstak "Aanvullende bedienden" bij "ondernemingen met economische finaliteit", terwijl PC 329 nu opgenomen is als aparte bedrijfstak bij "ondernemingen zonder handels- en industriële finaliteit".
- Paritair comité 213 voor de buitenlandse handel voor maritieme en expeditiekantoren en import, export doorvoer werd opgeheven.
- de bedrijfstak "openbare diensten" wordt in 2008 niet meer gebruikt omdat dit ondernemingen groepeerde die niet onderworpen waren aan het syndicaal statuut van de openbare diensten.

Ondernemingen met handels- en industriële finaliteit

Benaming van de bedrijfstak	Nummers van de groeperingen gebruikt in 1975-1979-1983-1987-1991-1995-2000-2004-2008	Benaming en nummers van de gegroepeerde paritaire comités
Aanvullende werklieden	100	Aanvullend paritair comité voor de werklieden 100 Paritair comité voor de schoonmaak- en ontsmettingsondernemingen 121 Paritair comité voor het bouwbedrijf 124 Paritair comité voor de handel in brandstoffen 127 Paritair comité voor de diamantnijverheid en -handel 324 Paritair comité voor de ondernemingen waar teruggewonnen grondstoffen opnieuw ter waarde worden gebracht 142 Paritair comité voor de zeevisserij 143 Paritair comité voor de wapensmederij met de hand 147
Mijnen	101	Nationale gemengde mijncommissie 101 Paritair comité voor de bedienden van de steenkoolmijnen 205
Groefbedrijf	102	Paritair comité voor het groefbedrijf 102 Paritair comité voor de bedienden uit de hardsteengroeven 203 Paritair comité voor de bedienden uit de porfiergroeven van het kanton van Lessen, van Bierk-bij-Halle en van Quenast 204
Ijzernijverheid	104	Paritair comité voor de ijzernijverheid 104 Paritair comité voor de bedienden van de ijzernijverheid 210
Non-ferro metalen	105	Paritair comité voor de non-ferro metalen 105
Cementbedrijf	106	Paritair comité voor het cementbedrijf 106
Kleding & confectie	109	Paritair comité voor de meesterkleermakers 107 Paritair comité voor het kleding- en confectiebedrijf 109-215
Wasserij & ververij	110	Paritair comité voor het wasserij-, ververij- en ontvettingsbedrijf 110
Metaal-, machine-, elektr. bouw	111	Paritair comité voor de metaal-, machine- en elektrische bouw 111-209
Garagebedrijf	112	Paritair comité voor het garagebedrijf 112
Ceramiëbedrijf, steenbakkerij	113	Paritair Comité voor het keramiëbedrijf 113 Paritair comité voor het gewoon pottengoed in potaarde 150 Paritair comité voor de steenbakkerij 114
Glasbedrijf	115	Paritair comité voor het glasbedrijf 115
Scheikundige nijverheid	116	Paritair comité voor de scheikundige nijverheid 116-207
Petroleumnijverheid & handel	117	Paritair comité voor de petroleumnijverheid en -handel 117-211
Voedingsnijverheid	118	Paritair comité voor de voedingsnijverheid 118-220
Handel in voedingswaren	119	Paritair comité voor de handel in voedingswaren 119 Paritair comité voor de zelfstandige kleinhandel 201 Paritair comité voor de levensmiddelenbedrijven met talrijke bijhuizen 202

Ondernemingen met handels- en industriële finaliteit

Benaming van de bedrijfstak	<i>Nummers van de groeperingen gebruikt in 1975-1979-1983-1987-1991-1995-2000-2004-2008</i>	Benaming en nummers van de gegroepeerde paritaire comités
Textielnijverheid & breiwerk	120	Paritair comité voor de textielnijverheid en het breiwerk 120 Paritair comité voor de bedienden van de textielnijverheid en het breiwerk 214
Houtnijverheid en stoffering	125	Paritair comité voor de houtnijverheid 125 Paritair comité voor de stoffering en de houtbewerking 126
Huiden-, leer-, vervangprodukt	128	Paritair comité voor het huiden- en lederbedrijf en vervangingsproducten 128 Paritair comité voor het bont en kleinvel 148
Prod. papierpap, papier, karton	129	Paritair comité voor de voortbrenging van papierpap, papier en karton 129-221 Paritair comité voor de papier- en kartonbewerking 136-222
Drukkerij, graf. kunst, dagblad	130	Paritair comité voor de drukkerij-, grafische kunst- en dagbladbedrijven 130
Tabaksbedrijf	133	Paritair comité voor het tabaksbedrijf 133
Vervoer - scheepvaart	139	Paritair comité voor de binnenscheepvaart 139 Paritair comité voor het vervoer 140 Paritair comité voor de bedienden uit de internationale handel, het vervoer en de aanverwante bedrijfstakken 226
Landbouw	144	Paritair comité voor de landbouw 144 Paritair comité voor de ondernemingen van technische land- en tuinbouwwerken 132 Paritair comité voor het tuinbouwbedrijf 145 Paritair comité voor het bosbouwbedrijf 146
Aanverwanten metaal mach. elekt.	149	Paritair comité voor de sectoren die aan de metaal-, machine- en elektrische bouw verwant zijn 149
Aanvullende bedienden	218	Aanvullend nationaal paritair comité voor bedienden 218 Paritair comité voor de notarisbedienden 216 Paritair comité voor de casinobedienden 217 Paritair comité voor de erkende controleorganismen 219 Paritair comité voor de bedienden van de non-ferro metalen 224 Paritair comité voor de audiovisuele sector 227 Paritair comité voor de beursvennootschappen 309 Paritair comité voor apotheken en tarificatiediensten 313 Paritair comité voor het kappersbedrijf en de schoonheidszorgen 314 Paritair comité voor de bewakingsdiensten 317 Paritair comité voor de groothandelaars -verdelers in geneesmiddelen 321
Haven	301	Paritair comité voor het havenbedrijf 301
Hotelwezen	303	Paritair comité voor het filmbedrijf 303

Ondernemingen met handels- en industriële finaliteit

Benaming van de bedrijfstak	<i>Nummers van de groeperingen gebruikt in 1975-1979-1983-1987-1991-1995-2000-2004-2008</i>	Benaming en nummers van de gegroepeerde paritaire comités
Spektakel	303	Paritair comité voor het filmbedrijf 303 Paritair comité voor het vermakelijkheidsbedrijf 304
Makelarij & verz. agenschap.	306	Paritair comité voor het verzekeringswezen 306
Hypot. lening, sparen, kapital.	307	Paritair comité voor de makelarij en verzekeringsagenschappen 307 Paritair comité voor de maatschappijen voor hypothecaire leningen, sparen en kapitalisatie 308
Banken	310	Paritair comité voor de banken 310
Grote kleinhandelszaken	311	Paritair comité voor de grote kleinhandelszaken 311
Grootwarenhuizen	312	Paritair comité voor de warenhuizen 312
Handelsluchtvaart	315	Paritair comité voor de handelsluchtvaart 315
Uitzendarbeid	322	Paritair comité voor de uitzendarbeid 322
Openbare kredietinstellingen	325	Paritair comité voor de openbare kredietinstellingen 325
Gas- en elektriciteitsbedrijf	326	Paritair comité voor het gas- en elektriciteitsbedrijf 326
Tramwegen	328	Paritair comité voor het stads- en streekvervoer 328
Toeristische attracties	333	Paritair comité voor de toeristische attracties 333
Loterijen	334	Paritair comité voor de openbare loterijen 334
Vrije beroepen	336	Paritair comité voor de vrije beroepen 336 Paritair comité voor de begrafenisondernemingen 320

Ondernemingen zonder handels- en industriële finaliteit

Benaming van de bedrijfstak	<i>Nummers van de groeperingen gebruikt in 1975-1979-1983-1987-1991-1995-2000-2004-2008</i>	Benaming en nummers van de gegroepeerde paritaire comités
Vrij onderwijs	501	Paritair comité voor de gesubsidieerde inrichtingen van het vrij onderwijs 152 Paritair comité voor de bedienden van de inrichtingen van het gesubsidieerd vrij onderwijs 225
Gezondheidszorg	330	Paritair comité voor de gezondheidsinrichtingen en -diensten 330 Paritair comité voor de Vlaamse welzijns- en gezondheidssector 331 Paritair comité voor de Franstalige en Duitstalige welzijns- en gezondheidssector 332
Sociale gezondheidsdiensten	502	Paritair comité voor de diensten voor gezins- en bejaardenhulp 318 Paritair comité voor de opvoedings- en huisvestingsinrichtingen en -diensten 319 Paritair comité voor de beschutte werkplaatsen en de sociale werkplaatsen 327
Socio-culturele sector	329	Paritair comité voor de socio-culturele sector 329
Sociale organisaties	335	Paritair comité voor de sociale organisaties 335
Non-profit sector	337	Paritair comité voor de non-profitsector 337
Sociale huisvesting	339	Paritair comité voor de erkende maatschappijen voor sociale huisvesting 339

*Op vraag van de sociale partners werd een extra onderverdeling in 20 grote sectoren op-
gemaakt, wat een nieuwheid is in vergelijking met vorige brochures. Deze sectoren en de
paritaire comités die ze groeperen, zijn de volgende :*

Sectoren		Paritaire comités
Aanvullend	218	Aanvullend NPC voor de bedienden
	100	Aanvullend PC voor de werklieden
	200	Aanvullend PC voor de bedienden
Steenindustrie		
	101	Mijnen
	205	Bedienden van de steenkoolmijnen
	106	Het cementbedrijf
	113	Ceramiekbedrijf
	114	Steenbakkerij
	115	Glasbedrijf
	150	Gewoon pottengoed in potaarde
	324	Diamantnijverheid en -handel
	102	Groefbedrijf
	203	Bedienden uit de hardsteengroeven
	204	Bedienden uit de porfiergroeven van het kanton Lessen, van Bierk-bij-Halle en van Quenast
124	Paritair comité voor het bouwbedrijf	
Basismetale		
	104	Ijzernijverheid
	210	Bedienden van de ijzernijverheid
	105	Non-ferro metalen
	224	Bedienden van de non-ferro metalen
Textiel		
	107	Meester-kleermakers, de klermaaksters en naaisters
	109	Het kleding- en confectiebedrijf
	215	Bedienden van het kleding- en confectiebedrijf
	110	De textielverzorging
	120	De textielnijverheid en het breiwerk
	214	Bedienden van de textielnijverheid en het breiwerk
	128	Het huiden- en lederbedrijf en vervangingsproducten
	148	Het bont en kleinvel
Metaalverwerkend		
	111	Metaal-, machine- en elektrische bouw
	209	Bedienden van de metaalfabrikatennijverheid
Metaalaanverwant		
	112	Het garagebedrijf
	147	De wapensmederij met de hand
	149	Sectors die aan de metaal-, machine- en elektrische bouw verwant zijn

Sectoren		Paritaire comités
(Petro)chemie	116	Scheikundige nijverheid
	207	Bedienden uit de scheikundige nijverheid
	117	Petroleumnijverheid en -handel
	211	Bedienden uit de petroleumnijverheid en -handel
	127	Handel in brandstoffen
Agro-voeding		
	118	Voedingsnijverheid
	220	Bedienden uit de voedingsnijverheid
	132	Ondernemingen van technische land- en tuinbouwerken
	133	Tabaksbedrijf
	143	Zeevisserij
	144	Landbouw
	145	Tuinbouwbedrijf
	146	Bosbouwbedrijf
Distributie		
	119	Handel in voedingswaren
	202	De bedienden uit de kleinhandel in voedingswaren
	201	De zelfstandige kleinhandel
	311	De grote kleinhandelszaken
	312	De warenhuizen
	313	De apotheken en tarificatiediensten
	314	Het kappersbedrijf en de schoonheidszorgen
	321	De groothandelaars-verdelers in geneesmiddelen
Diensten aan ondernemingen en particulieren		
	121	Schoonmaak
	219	Erkende controleorganismen
	317	Bewakings- en/of toezichtsdiensten
	322	Erkende ondernemingen die buurtwerken of -diensten leveren
	336	Vrije beroepen
	216	Notarisbedienden
Papier en hout		
	125	Houtnijverheid
	126	Stoffering en de houtbewerking
	129	De voortbrenging van papierpap, papier en karton
	221	Bedienden uit de papiernijverheid
	136	Papier- en kartonbewerking
	222	Bedienden van de papier- en kartonbewerking
	142	Ondernemingen waar teruggewonnen grondstoffen opnieuw ter waarde worden gebracht
(Grafische) media		
	130	Het drukkerij-, grafische kunst- en dagbladbedrijf
	227	De audiovisuele sector

Sectoren		Paritaire comités
Transport	139	De binnenscheepvaart
	140	Het vervoer en de logistiek
	226	De bedienden uit de internationale handel, het vervoer en de logistiek
	301	Het havenbedrijf
	315	De handelsluchtvaart
	316	De koopvaardij
<hr/>		
Onderwijs	152	De gesubsidieerde inrichtingen van het vrij onderwijs
	225	De bedienden van de inrichtingen van het gesubsidieerd vrij onderwijs
	501	Vrij onderwijs
<hr/>		
Horeca (en vrije tijd)	217	De casinobedienden
	223	Sport
	302	Het hotelbedrijf
	303	Filmbedrijf
	304	Het vermakelijkheidsbedrijf
	333	Toeristische attracties
<hr/>		
Gezondheidszorg	330	Gezondheidsinrichtingen en -diensten
	331	De Vlaamse welzijns- en gezondheidssector
	332	De Franstalige en Duitstalige welzijns- en gezondheidssector
<hr/>		
Financiële sector	306	Het verzekeringswezen
	307	De makelarij en verzekeringsagentschappen
	308	De maatschappijen voor hypothecaire leningen, sparen en kapitalisatie
	309	De beursvennootschappen
	310	Banken
	325	Openbare kredietinstellingen
<hr/>		
Medisch-pedagogisch & thuishulp	318	De diensten voor gezins- en bejaardenhulp
	319	De opvoedings- en huisvestingsinrichtingen en -diensten
	327	De beschutte werkplaatsen en de sociale werkplaatsen
<hr/>		
Nutsbedrijven	326	Het gas- en elektriciteitsbedrijf
	328	Stads- en streekvervoer
	334	De openbare loterijen
<hr/>		

Sectoren	Paritaire comités	
Sociale organisaties	329	Socio-culturele sector
	337	Non-profitsector
	335	Sociale organisaties
	339	De erkende maatschappijen voor sociale huisvesting

6° Tabellen per gewest

Deze tabellen bevatten voor de ondernemingen met handels- en industriële finaliteit en zonder handels- en industriële finaliteit en ook voor de totaliteit resultaten per gewest, per provincie en per arrondissement.

7° Vergelijkende tabellen

Deze tabellen vergelijken, voor de ondernemingen met handels- en industriële finaliteit en zonder handels- en industriële finaliteit, de globale kiescijfers en de percentages per werknemers-categorie behaald in 2004 en 2008.

Wat het vergelijken van de cijfers van 2004 en 2008 betreft, dient men rekening te houden met verschillende wijzigingen sinds 2004, met name

- 1) de gewijzigde onderverdeling per bedrijfstak in 2008 (zie pg. 11);
- 2) de systematische opname van de resultaten (in zetels) van ondernemingsraden opgericht in ondernemingen die gemiddeld tussen 50 en 99 werknemers tewerkstellen (zie punt 8° – 1e methodologische opmerking).

8° Methodologische opmerkingen:

Ondernemingsraden in ondernemingen die gemiddeld tussen 50 en 99 werknemers tewerkstellen

Een raad moet worden opgericht in de ondernemingen die gewoonlijk gemiddeld ten minste 100 werknemers tewerkstellen. Deze raad moet worden hernieuwd wanneer de onderneming nog gewoonlijk gemiddeld tussen 50 en 99 werknemers telt. In dat geval moet men evenwel niet overgaan tot de verkiezing van de leden van de raad. Hun mandaat wordt uitgeoefend door de verkozen personeelsafgevaardigden in het comité. In de tabellen met de resultaten van de ondernemingsraden worden de zetels van deze ondernemingsraden (in ondernemingen die gemiddeld tussen 50 en 99 werknemers tewerkstellen) meegeteld. Ook enkele pre-electoraal statistische gegevens betreffende deze ondernemingsraden worden meegeteld, met name, het aantal betrokken ondernemingen, het aantal betrokken werknemers en het aantal te begeven mandaten. Het aantal voorgedragen kandidaten, het aantal ingeschreven kiezers, het aantal kiezers en de eigenlijke kiescijfers worden niet meegeteld bij de statistische gegevens betreffende deze ondernemingsraden.

In 2004 werden bovenstaande gegevens nog niet op systematische wijze meegeteld bij de cijfers betreffende de ondernemingsraden. Bij een vergelijking tussen de statistieken van 2004 en de statistieken van 2008 dient men hier dus rekening mee te houden.

Het zijn de gegevens van de ondernemingen die op hun statistische steekkaart van het comité aangeduid hebben dat: "er geen verkiezingen hebben plaatsgevonden voor de ondernemingsraad omdat de onderneming gedaald is onder de drempel van 100 werknemers, maar de man-

daten voor de ondernemingsraad uitgeoefend worden door de voor het comité verkozen afgevaardigden”, die vanaf 2008 meegerekend worden.

De beslissing om vanaf 2008 deze cijfers op een systematische wijze mee te tellen, werd genomen door de Minister van Werk.

Het betreft in totaal 457 ondernemingen en heeft betrekking op 40.205 werknemers, 2009 mandaten en 1414 verkozenen.

Stopzettingen

1) Als er geen enkele kandidatenlijst wordt ingediend binnen de wettelijke termijn kan de werkgever de procedure stopzetten. Er zijn geen kandidaten om de mandaten op te vullen, er kunnen geen verkiezingen plaatsvinden en het comité of de ondernemingsraad kan niet worden opgericht.

Van de 6593 procedures opgestart voor de oprichting van een comité werden er 1101 stopgezet omdat geen enkele kandidatenlijst werd ingediend.

Van de 3844⁽²⁾ procedures opgestart voor de oprichting van een ondernemingsraad werden er 441 stopgezet omdat geen enkele kandidatenlijst werd ingediend.

Wat dit soort stopzetting betreft, bestaan er enkel pre-electurale statistische gegevens, namelijk het aantal ondernemingen, het aantal werknemers en het aantal mandaten. Andere gegevens (het aantal kandidaten, het aantal verkozenen, de kiescijfers, het aantal kiezers) zijn hier niet van toepassing.

2) De procedure kan ook stopgezet worden omdat één enkele representatieve werknemersorganisatie of één enkele representatieve organisatie van kaderleden of wanneer enkel één groep van kaderleden een aantal kandidaten voordraagt dat lager is dan of gelijk is aan het aantal toe te kennen gewone mandaten. Ook bij deze stopzetting vinden er geen kiesverrichtingen plaats: de kandidaten worden van rechtswege verkozen.

In het kader van deze soort stopzetting werden er 1041 procedures voor de oprichting van een comité en 254 procedures voor de oprichting van een ondernemingsraad stopgezet.

Wat dit soort stopzetting betreft, worden het aantal kiezers en de kiescijfers niet meegerekend omdat er, net als bij de vorige soort stopzetting, geen kiesverrichtingen plaatsvinden en deze gegevens hier dus niet van toepassing zijn. Ook hier zijn de kandidaten van rechtswege verkozen.

3) De procedure kan ook gedeeltelijk worden stopgezet omdat geen enkele kandidatenlijst werd neergelegd voor één of meerdere personeelscategorieën, terwijl één of meerdere lijsten werden ingediend voor minstens één andere personeelscategorie.

Hier vinden er wel kiesverrichtingen plaats voor één of meerdere personeelscategorieën, terwijl voor één of meerdere andere personeelscategorieën de procedure werd stopgezet. Aangezien er gekozen wordt, zijn alle statistische variabelen relevant voor de statistieken.

(2) Waarvan 460 procedures die opgestart zijn in ondernemingen de gemiddeld tussen 50 en 99 werknemers tewerkstellen. M.a.w. 460 procedures opgestart voor de oprichting van een comité, waarvan de verkozenen ook zullen zetelen in een ondernemingsraad.

Verwachte resultaten

De vergelijkende tabellen bestaan uit gegevens die rond dezelfde periode na de sociale verkiezingen van 2004 en 2008 werden afgesloten, namelijk op 12 oktober 2004 en op 29 september 2008. De resultaten hadden zowel in 2004 en 2008 betrekking op ongeveer 98% van de verwachte resultaten.

Verbetering statistische gegevens

De resultaten die door de ondernemingen werden vrijgegeven, zijn – met behulp van de sociale partners – door de diensten van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg gecontroleerd en indien nodig verbeterd op basis van het officiële proces-verbaal opgesteld en goedgekeurd in de ondernemingen. De databank werd eind oktober 2008 door de sociale partners definitief gevalideerd. Het zijn de resultaten van de gevalideerde databank die het voorwerp uitmaken van een gedetailleerde voorstelling in deze brochure.

